

inblebet, at man ikke havde behøvet at indskrænke sig til det, Thingene ville, og at man kunde gaa ud over det. Det var det næste Skridt. Nu er det muligt, at dette Ministerium, for hvis Personer jeg har den største Agtelse, ikke vilde være gaaet videre; men, mine Herrer, saa kunde der komme Andre, som ville fortsætte paa den Vej, de vare komne ind paa. Men de Herrer kjende Macbeth af Shakespear, han var af Hjertet en honnet og ærlig Mand, han lod sig forlede af Uergjerrighed og sin onde Dronning til at myrde den milde Kong Duncan, og hvad blev Følgen deraf? Fra det Dieblit af blev han et forandret Menneffe. Det næste Skridt var at myrde Banquo og hele hans Æt, og til Syvende og sidst blev Vold, Mord og Rov ham en Nødvendighed. Mine Herrer! Naar vi staa i den Situation, at vi have haft en Række provisoriske Jnantslove, stadig med stigende, fyldigere Indhold, og naar vi have et Folkething, som stadig siger Nei, naar det bliver sendt hjem, og Stemmningen bliver forberedt paa, at dette Folkething gjør Strike, at det ikke kan bruges længere, saa er der endnu kun et kort Skridt fra en provisorisk Jnantslov til en provisorisk Valglov, og hvad saa? Saa kommer Spørgsmaalet: Have vi saa Modstandskraft til at arbejde mod en saaledes gradvis kommende Situation, eller have vi det ikke, og bør vi bringe vort Land, naar vi kunne undgaa det, ind i en saadan Situation, hvor slige Tilstande ere en Nødvendighed, notabene naar der ikke samtidigt fra oven foreligger Volds handlinger, Fængslinger? Da var det en anden Sag, vilde man begynde med Religionsfølgelse, med at fængsle for ikke at sige henrette et Antal grundtvigianske Præster, saa tror jeg, at Landet vilde komme op, og med Rette; men saalænge vi have en Regjering, der i Administrationen paa ingen Maade gjør noget Overgreb, som tværtimod administrerer jevnt retfærdigt, saa er der ingen Grund til at bringe de Lidenskaber op, til hvilket det ærede Medlem bona fide altid har appelleret; thi det erkjender jeg, det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds handler altid bona fide i sine Bestræbelser. For ham er Friheden ganske vist en Udsag, det er jeg overbevist om, og jeg skal vilig anerkjende det ærede Medlems Bestræbelser, men det er en klar Sag, at det ærede Medlem ikke maa være i Majoritet, saa er han ikke længere den Demokrat, som han er, naar han er i Minoritet, saa gaar Naturen over Optugtelsen, men det er netop en af Udsigterne ved den nuværende Situation, at det ærede Medlem er kommen paa sin Plads, nemlig ved at komme i Minoritet. Jeg vil dermed ikke have sagt, at det ærede Medlem ikke er ligesaa god Demokrat, som vi Andre, eller at vi Andre skulle være mindre gode Demokrater end han, men vi se anderledes paa Sagerne, han er mere parrnblodig, vil hurtigere til Maalet, vi Andre bestræbe os at sørge

for, som der staa i vort Program, efterhaanden at skaffe Folkethinget den Indflydelse, som det efter Grundloven utvivlsomt skal have, og som det ikke har tabt; i alt Fald ikke anderledes end, at det sikkert vil gjenvinde den; det er min Overbevisning.

Th. Nielsen: Det ærede Medlem for Rolding fremkom med en saadan Samling af Statsretslære, Samfundslære, Statsforfatningslære i henvend en Times Foredrag, at der vissefelig kunde være god Grund til at holde adskillige Foredrag til Rettelse af hans, men, da jeg har den Opfatelse, at Thinget saa nogenlunde veed Besked og saa om det, han sagde, og deri vil kunne stille det Falske fra det Rette, skal jeg fatte mig saa kort som muligt. En Ting interesserer det mig at staa fast, og det er det, at det ærede Medlem har fortalt os her, hvad vi forøvrigt have set skriftligt fra ham, at Grundlovsforandringen i 1866 var et Fremskridt fra de bestaaende faktiske Tilstande; det interesserer mig nemlig virkelig at faae denne Sag drøftet med det ærede Medlem ude i Publikum. Jeg skal minde om, hvorledes de faktisk bestaaende Tilstande vare. Vi havde et Rigsraad for fælles Anliggender (Rjar: Saa lange de vare!) Sa, jeg gaar ud fra det Samme, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Verg) stadig gaar ud fra, at de stadig skulle blive ved. Fællesanliggenderne vare: Lovvæsenet, Postvæsenet, Diplomati og Hervæsenet, dog med Undtagelse af det meget vigtige Udskrivningsvæsen. I alle andre Sager, som havde den største Interesse for den menige Befolkning, nemlig Sager vedrørende Kommunevæsenet, Kirkevæsenet, Skolevæsenet, Justitsvæsenet og Udskrivningsvæsenet og Næringsvæsenet havde Rigsdagen den Gang sin fulde Raadighed, og ogsaa i Rigsraadet var der et Folkething ligesom det nuværende, som kunde faae de samme Sager gennemførte i de fælles Anliggender, som det nuværende kan faae gennemført. Jeg tror altsaa ikke, at det behøver nogen meget lang Udvikling, denne Sag er saa klar, at den ikke kan indvilles og forsvøles, og naar det bliver klart for Befolkningen, vil den nok betakke sig for det Fremskridt fra de faktisk bestaaende Forhold, som skulle ligge deri. Jeg skal ikke tilbageholde, at der kunde være stor Grund til at tvivle, om Rigsraadet overhovedet kunde bestaa, og at der var stor Grund til at tvivle om, hvorledes det overhovedet skulde gaa, naar der skulde gives Pengetilskud af Rigsdagen til de fælles Anliggender, men jeg gaar ud fra, at det ærede Medlem, som den Gang var meget konservativ, havde Ret i alle sine Betragtninger, at Rigsraadet kunde blive ved at bestaa, selv da vil jeg sige, at denne Sag er saa simpel og klar, at den ikke kan forsvøles lige over for Menigmand. (En Stemme: Det vil sige Meget!) Sa, det vil sige Meget. Jeg tror dermed at kunne lade